

Preek van dr. Robin ten Hoopen bij Efeziërs 1:1-15:

Thema: Enchristosiaast

Gemeente van Christus, beste mensen

Waar bent u enthousiast over? Waar ben je vol passie over en wil je anderen in laten delen? Je hobby, resultaten die je bereikt op je werk, nieuwe ontwikkelingen op het gebied van techniek, een nieuw restaurant of lekker product, een kind of kleinkind. Enthousiasme heeft te maken met passie over iets moois dat je ervaren hebt of kent. In de kerk noemen we dat moois vaak een zegen of een zegening. Onder jongeren wordt dat wel aangeduid als #blessed, een zegening. Mensen zijn enthousiast als ze iets als een zegen ervaren.

Het woord enthousiast heeft een bijzondere etymologie- dat is een duur woord om het ontstaan en de oudste betekenissen van een woord aan te duiden. Het woord komt uit het Grieks, het Grieks van de oude Grieken en later de christenen in het Nieuwe Testament en heeft als kern -en-theos –God in zich hebbend of door God vervuld zijn. Enthousiast zijn is dan in een door God vervulde staat zijn of in een staat zijn waarin God in je is.

De schrijver van de brief aan de Efeziërs, de apostel Paulus, is enthousiast over God. Hij kan er maar niet over ophouden. Vanuit de gevangenis, hij was gevangengezet door de Romeinen vanwege zijn geloof, stuurt hij een brief aan gelovigen in Klein-Azië, Turkije. Uit die brief hebben we net gelezen.

En hij begint die brief, na de groet van genade en vrede waar wij ook vandaag de kerkdienst mee zijn begonnen, met een grote enthousiaste lofprijzing of eerbetuiging: Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons in de hemelsferen, in Christus, met alle geestelijke zegeningen gezegend heeft. Naar goed joods gebruik, Paulus was een jood die in Jezus als Messias geloofde, zegen hij God. Zegenen is loven, prijzen, omdat je zelf zegen hebt ontvangen. Daarom zingen we zoveel in de kerk. Een groot deel van geloven is lofzingen op de Schepper van alles, God, een persoon levend in andere dimensie en werkelijkheid, maar betrokken op onze dimensie en werkelijkheid, op jou en mijn leven. En die lof van Paulus, die zegening, is gericht tot God als Vader, Zoon en Geest. We spreken als kerk graag met drie woorden: Vader, Zoon en Geest. God de bron van liefde is in zichzelf één en verscheiden. Zoals H₂O: water, gas en ijs is. In de kerk zijn we dan misschien niet zo goed in wiskunde, maar we zijn wel sterk in poëzie en kennen onze scheikunde. De Vader, Zoon en Geest vinden we terug in Ef. 1:3 en in het geheel van deze passage.

Deze hele passage is een zegening van de Vader over wat hij heeft gedaan in de Zoon, Jezus Christus, en wat de Geest daarin met ons doet. De tekst is tegelijk ook een grote opeenhoping van woorden. In het Grieks is vers 3-14 zelfs één zin vol met bijstellingen. Die zin is vol met geloofsonderricht over Jezus, maar bovenal een loflied. Het is de taal van het hart, van de ziel, van je binnenste, van de liefde die enthousiast is, helemaal vol van iets en maar niet kan ophouden om dat te bezingen. Het is de taal van de lofprijzing. Die geloofstaal blijft logisch, maar tegelijk overstijgt zij de logica. Zij valt niet te ontleden zoals je in een laboratorium doet; ze is de taal van de verwondering en de vreugde van het vuur dat het hart in vlam zet.

En als ik de hoofdtoon van dit stuk zou moeten vangen in één woord dan zou ik een nieuw woord willen maken. Gebaseerd om de cromptouce, van croissant en tompouce, dacht ik aan: enchristosiaast

Paulus is enthousiast omdat wij, terug naar vers 3, gezegend zijn in Christus met alle/vele geestelijke zegeningen. In Christus = en christos. Als je mijn zelfbedachte samenvoeging enchristosiaast letterlijk zou vertalen is een staat waarin je vol bent van Christus, vervuld en verbonden met Christus.

Waarom dit woord? In de tekst zoals we die hebben gelezen gaat het continu over Jezus Christus. 9 x spreekt Paulus daarbij over in hem of in Christus.

Paulus somt op wat Jezus allemaal gedaan heeft en wat dat betekent voor hem en voor de mensen. In Jezus zijn gelovigen gekozen voordat de wereld bestond, ze zijn voorbestemd om Gods kinderen te worden, ze zijn verlost, vergeven, Hij heeft hun een geheim onthuld, gestempeld met de Geest en ga zo nog maar even door. Voor Paulus is Jezus dus niet vooral een inspirerende leider met wijze waarheden. Nee, Jezus is de basis van een nieuwe identiteit; Jezus is degene die het verhaal van Abraham vervuld heeft, niet alleen Joodse mensen zijn Gods volk, ook niet-joden 'heidenen', wij mogen daar nu bij horen. Wat Jezus gedaan heeft op aarde, zijn lijden, sterven en opstanding, zijn voor Paulus de basis om zelfs nog een stapje verder te gaan. De mensen die op Jezus vertrouwen zijn **in Hem, in Christus**.

Wat is dat in Christus zijn?

Nu vraag je je af: wat is dat precies? Althans dat vroeg ik mij in ieder geval af. Het in Christus zijn is meer dan geloven in bepaalde zaken en vertrouwen op God. Het gaat om verbondenheid. We zijn niet alleen gered of vergeven, nee we zijn verbonden met Hem. Hij leeft in ons, Hij woont in ons en wil ons voeden. In Hem leven wij, bewegen wij en zijn wij. Het in Christus zijn raakt aan je diepste identiteit als mens, je bestemming. Het gaat om een spirituele verbinding met aardse wortels. Gelovigen zijn in Christus, zoals een puzzelstukje in een puzzel, een wijnrank in een wijnstok. Daarom spreekt Paulus de gelovigen ook aan als heiligen, niet als zondaars. Want omdat Christus, sinds zijn hemelvaart in de hemel is, zijn wij verbonden met hem. Dat is een spirituele uitspraak, maar die raakt aan je identiteit en hoe je leeft. Geestelijk zijn we verbonden met hem, leven we in hem, terwijl we hier op aarde leven. En daarom willen wij zijn waar Christus is, leven zoals hij deed, ademen in en door Hem. Dit beeld van een nieuwe identiteit wordt mooi zichtbaar gemaakt in de doop waarover Paulus zegt 'ik leef niet meer, maar Jezus leeft in mij'. Dat is geen wiskunde of biologie, maar lof en liturgie om uit te drukken dat je als mens een verbondenheid en identiteit vindt in Christus, op aarde en in hemel, hier en nu en na dit leven.

En wie in Hem is ontvangt de geestelijke zegeningen waar Paulus enthousiast over is.

Welke zijn dat dan en wat betekent dit voor de wereld en voor mij. Daar wil ik drie dingen over zeggen. En die drie dingen hangen in Efeze 1 samen met het werk van Vader, Zoon en Geest.

1. Paulus heeft het een aantal keer over Gods plan/geheim/besluit dat is geopenbaard. Jezus en de mensen die in Hem zijn worden in onze tekst getekend als mensen die weten van Gods grote plan waarin hij eens hemel en aarde zal vernieuwen in en door Jezus. Het christelijk geloof is vaak als geloof gezien waarmee jij of ik individueel je ticket naar de hemel krijgt. Het leven op aarde hier en nu doet er dan niet toe. Maar dat is niet wat we hier lezen. Het gaat om Gods grote plan om de wereld te vernieuwen, de hele schepping te herstellen. De aarde tot een plek van vrede en recht te maken. Volgens Paulus is die vernieuwing begonnen in Christus en zijn wij voor de wereld bestond al geroepen om daar van deel uit te maken.

De roeping van christenen is daarmee bij te dragen aan die nieuwe wereld die we Koninkrijk van God noemen. We zijn in Christus, deel van zijn lichaam, geroepen tot liefde, vrede en recht.

Dat betekent ook dat christelijk geloof vaker om ons gaat dan om ik en het midden houdt tussen hemel en aarde, tussen je relatie met God en je relatie met mensen, tussen gerechtigheid hier op aarde en oog voor de spirituele werkelijkheid. Geen materialisme en geen zweverige spiritualiteit, maar hoofd en hart in de hemel en poten in de klei. Denk aan de horizontale en verticale balk van het kruis. Kortom, voor Paulus heeft het verhaal van Jezus alles te maken met een plan voor deze wereld. In Christus is de wereld vernieuwd, wordt zij vernieuwd en zal zij eens nieuw zijn. Dat is het grote verhaal dat Paulus wil vertellen. Dat grote verhaal heeft twee subpunten die raken aan ons leven.

2. In Christus mogen we weten dat wij, let weer op het meervoud, kinderen van God zijn. kinderen door adoptie zo staat het er in het Grieks. Wij niet-joden zijn in Christus geadopteerd door God, als zijn kinderen. Vraag je je af als mens wel eens af: wie ziet mij, wie kent mij, bij wie mag ik horen? Vraag je je weleens af is er iemand die ten diepste van me houdt, voor mij zorgt, mij dieper kent dan mijn diepste ik? Ja zegt Paulus, die is er. In Christus mag je kind zijn, meer nog kind van God zijn. Daar is iemand die je angsten, verborgenheden, dat wat er is achter je schone schijn niet afwijst, maar omringt met liefde en genade. En dat heeft ook gevolgen voor de gemeenschap. In Christus zijn wij verbonden met Hem en elkaar en proberen we daaruit te leven met open armen voor die ander in wie we altijd Christus kunnen tegenkomen.

3. Het derde is dit, zij die in Christus zijn, hebben een stempel of zegel gekregen. Je moet dan niet denken aan een stempelkaart van de bakker, maar aan hoes men vroeger een brief verzegelde. Een zegel duidt op een vorm van identificatie. Aan het zegel zie je van wie iemand is, bij wie iets hoort (en dus bij wie niet). Dit zegel zegt: je mag bij Christus horen, in Hem zijn. Wat een cadeau, wat een genade is dat, dat God die alles maakte jou ziet en kent. En een zegel duidt ook op iets van de toekomst, eens zal het zegel volledig opengaan. In Gods Heilige Geest die in ons is hebben wel al een deel ontvangen van die nieuwe wereld die eens komt. We zijn al kind van God en weten dat we het eens ten volle zullen zijn omdat de eigenaar, ons, die hij verzegeld heeft, zal beschermen. De doop wordt in de traditie van de kerk daarom wel een zegel genoemd, een zegel van de belofte. Een teken dat er een Vader is die voor je zorgt, een Zoon die zijn leven voor je gaf en een Geest die je leidt en door wie de toekomst al aanwezig is in het heden, zodat wij in Christus deelhebben aan zijn rijk in hemel en op aarde dat nu al is en eens komt.

Slot

Gemeente,

Gods plan, kind van God zijn, en een zegel hebben ontvangen in Christus. Hierom is Paulus zo enthousiast, en hierover ben ik enthousiast, enchristosiaast. En daarom zal Paulus in de rest van deze brief, oproepen om vanuit dat enchristosiasme te leven, tot Gods eer en glorie.

Ik hoop iets daarvan overgedragen te hebben zodat u ook, verbonden met Vader, Zoon en Geest, God mag eren en iets van dit enchristosiasme mag doorgeven.

Amen.